

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra KIRKE-SPEJL

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter", i Grundtvig, N. F. S.: *N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter*, Gyldendalske Boghandel, 1904-1909, s. 304.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-grundtvig10val-shoot-idm139947084625744/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter

Kirke-Spejl

har dog Bisperne, ved at undrage sig alt kirkeligt Fællesskab med Lutheranerne, stiftende samtykket i dem. Skjønt derfor Kirkehistorien ikke maa skære Anglikanerne, som dog har beholdt de kristelige Saligheds-Midler, over een Kam med Calvinisterne, som har vraget dem, saa kan den dog heller ikke indrømme, at deres saakaldte Reformation er kristelig, men kan kun skjænke den et Sideblik, der viser det modsatte.

I Engelland var det nemlig hverken Disipler af Luther eller en Hovedmand, der havde mindste Lighed med en Tros-Kæmpe, som opsagde Paven Huldskab og Troskab, men det var, som bekjendt, Tyrannen, Kong Henrik den ottende, der stillede sig op mellem Luther og Paven, sagde som en Farisæer om Luther: Jeg takker dig, Gud, at jeg ikke er som denne Tolder, og sagde til Paven i Rom: Vel hører jeg til den samme hellige, katolske Kirke (*the catholic church*), som du, og er, som du selv har tilstaaet, dens kongelige Beskjermer, men for dens Hoved erkjender jeg dig ikke længer, thi Kirken i Engelland skal herefter intet andet Hoved have end mig, og efter dette kronede Hoved reformerer jeg den. Af denne anti-kristelige Forsætning kunde der umulig udspringe en kristelig Eftersætning, og der udsprang heller ikke andet end den selvnodsiggende Kirke-Stats-Indretning, hvorved Kristus vel erklæres for Kirkens aandelige Hoved, Bibelen for hans guddommelige Lovbog, og Bisperne for dens ufejlbare Fortolkere, men Kongen (eller Dronningen) af Engelland skal dog baade hyldes af alle Bisperne som Overhoved og raade for, hvem der skal taales, og for, hvad der maa læres i Kirken.

Betragter vi allsaa de to navnkundige engelske Dronninger i det sextende Aarhundrede, Marie og Elisabet, som begge behandlede paa fri Haand det samme Kirke-Spørgsmaal, hver efter sit Hoved, da maa vi tilstaa, at Maries saakaldte katolske og Elisabets saakaldte protestantiske Hoved havde, tyrannisk talt, lige god Ret, og kristelig intet lige klar Uret; og at naar vi skal sige noget om den saakaldte engelske Martyr-Skare under Kong Henrik og Dronning Marie, som Bispekirken har kanoniseret, da er det vel klart, at de var alle Blodvidner mod det kirkelige Tyranni; men hvad de kirkelig var Blodvidner for, kan næppe siges andet afgjort om, end at de ikke var det for vor Herre Jesus Kristus eller for hans Menighed og Saligheds-Midler; saa de er Kristendommen uvedkommende. Hvad de fleste af dem havde stridt og støjet for, var imidlertid den kal-

Kirke-Spejl

vinske Reformation, ligesom det i Grunden er den kalvinske Teologi, der i de 39 Artikler strides med Kronen og Bisperne om Kirkestyrelsen.

Intet Under derfor, at Livstegnene i en med Tros-Bekjendelsen overensstemmende folkelig *Forkyndelse* og *Lovsang*, som hos Luther beviste en kristelig *Oprejsning*, aldeles fattedes i det anglikanske, saakaldte »reformerede Taarnhus«, og at dette alt i det syttende Aarhundrede styrtede sammen som et Korthus, saa snart Vinden fik Lov til at blæse paa det, og at det samme under lignende Omstændigheder vilde ske i det nittende, uden at den kristelige Kirkehistorie har vundet andet ved den anglikanske Kirkes Tilværelse end et klart Vidnesbyrd for den apostoliske Tros-Bekjendelse ved Daaben. Dette øgter jeg nu vel ikke for saa stor en Vinding, som det let kan synes, da Menighedens højrøstede Vidnesbyrd ved Daaben om sin Tro fra Begyndelsen er sig selv langt sikrere end nogen Enkeltmands højbispeelige Vidnesbyrd kan være; men Englands uafbrudte Bisperække, fra Augustin i det sjette til alle Bisperne i det nittende Aarhundrede, giver dog et klart Vidnesbyrd om, at vor Tros-Bekjendelse og Daabspagt har baaret Kirken i de sidste tolv Aarhundreder, og gjaldt under Gregor den store for apostoliske; saa hvis nogen anden Kirke vil gjøre vores sin apostoliske Grundvold stridig, da maa den opvise i det mindste et lige saa langt og daadfuldt Levnedsløb som Kirkens i den ny Kristenhed. Det følger nemlig af sig selv, at dersom den romerske Kirkes Tros-Bekjendelse og Daabspagt alt i Gregor den stores Tid kun falskelig udgav sig for apostoliske, da maatte enten den oprindelige Tro og Daab alt den Gang være foregaaet, eller der maatte være en anden Menighed, som havde bevaret dem uforfæskede; og den sande Kirke kunde umulig have mindre Livskraft og aandelig Velsignelse med sig end den falske. Uagtet derfor de høj lærde nu om Stunder ej engang synes at forstaa denne Bevisførelse, og naar de ikke tror paa Jesu Kristi Guddommelighed, heller ikke kan føle Vægten deraf, saa maa dog Kirkehistorien oplyse, at den engelske, uafbrudte Bisperække gjør os samme Tjeneste, som den gamle romerske Bisperække gjorde Arildskirken; saa ved at sammenføje dem, faar vi et lige saa gyldigt historisk Bevis for Grund-Enheden af Troen og Bekjendelsen ved Daaben, som en uafbrudt Kongerække med en offentlig Kronings-Ed vilde afgive for Grund-Enheden af et Riges Stats-Forfatning i Tidens Løb, som det jo vilde være uhyre latterligt at bekæmpe med en